

syg. 1382

Punktne
Zgł. nr. 2

Nr 1/163

KOMUNIKAT Z BADAŃ

Opinie społeczne przed VIII Zjazdem PZPR

W końcu listopada 1979 r. OBOPiSP przeprowadził na reprezentatywnej próbie ogółu ludności Polski od lat 16 - sondaż dotyczący poinformowania społeczeństwa o mającym się odbyć VIII Zjeździe PZPR, opinii odnośnie zmian w kraju w okresie między VII a VIII Zjazdem Partii oraz globalnej społecznej oceny lat siedemdziesiątych.

Poinformowanie na temat zbliżającego się Zjazdu i opinie o jego znaczeniu

Poinformowanie społeczeństwa w tej kwestii uznać można za względnie powszechne:

- 86% ogółu wiedziało w okresie badania, że Zjazd PZPR ma się odbyć
 - 68% orientowało się, że będzie to ósmym Zjazdem Partii
- /Odpowiednio o VII Zjeździe Partii w połowie listopada 1975 wiedziało 96% ogółu, a 78% orientowało się, że będzie siódmym Zjazdem/.

Termin nadchodzącego VIII Zjazdu - luty 1980 r. - znało już znacznie mniej /30%/ badanych.

Specjalnie wydaną broszurę: "Wytyczne na VIII Zjazd PZPR" czytało lub przeglądało 15% ogółu.

Informacje o wytycznych na Zjazd z innych źródeł czerpało ogółem 47% osób. Źródła te, to przede wszystkim telewizja, następnie prasa oraz radio, znacznie już rzadziej rozmowy z innymi ludźmi i

i uczestnictwo w zebraniach.

Rozmiar informacji przekazywanych przez telewizję, prasę i radio o sprawach dotyczących zbliżającego się Zjazdu uznany został przez większość społeczeństwa za właściwy. /jest ich tyle ile trzeba - 61%; za dużo 15%; za mało - 9%; brak opinii 19%/.
✓

Opinie o znaczeniu nadchodzącego VIII Zjazdu PZPR dla kraju i społeczeństwa - w porównaniu do analogicznych badań przed VII Zjazdem /z r. 1975/ przedstawiają^{su} jak następuje:

rolę Zjazdu uważa:	<u>w r. 1975</u>	<u>w r. 1979</u>
- za ważną	78	74
- za nieważną	3	10
- brak opinii	19	16

Okres między VII a VIII Zjazdem PZPR w opinii społecznej

Opinie społeczne o zmianach, jakie zaszły w kraju w latach 1971-75 /sondaż przed VII Zjazdem z listopada 75 r./ wykazywały znacznie lepszy stan nastrojów, niż analogiczne opinie dotyczące lat 1976-79, uzyskane w badaniu obecnym.

I tak w życiu kraju dostrzegano:

Dane w %

Pe 2.

	<u>listopad 1975</u>	<u>listopad 1979</u>	
- przede wszystkim zmiany na lepsze	52	18	36
- przede wszystkim na gorsze	4	13	3
- zarówno zmiany na lepsze jak i na gorsze	24	37	23
- brak widocznych zmian	11	25	29
- brak opinii	9	7	9

Zmiany na lepsze zauważyło obecnie blisko trzykrotnie mniej osób niż w r. 1975, wzrosła natomiast liczba ocen ambiwa-

lentnych i negatywnych.

Koresponduje z tym również spadek optymizmu społecznego odnotowany obecnie w porównaniu do badań przed VII Zjazdem PZPR. Za wskaźnik optymizmu przyjmujemy odsetek osób przekonanych, iż materialne warunki ludności w ciągu najbliższych kilku lat ulegną poprawie. Przekonanych o tym, że nastąpi poprawa - w listopadzie 1975 było 49% ogółu; w listopadzie 1979 - 38%.

Poziom tego wskaźnika drastycznie obniżył się w II połowie r. 1976, a następnie znowu podniósł i ulegał niewielkim wahaniom, nie dochodząc jednak do poprzedniej wysokości.

Wśród zauważonych w ostatnim cztero-leciu zmian na lepsze spontanicznie wymieniano przede wszystkim /w kolejności w/g liczby głosów/: rozbudowę i unowocześnienie przemysłu, rozwój budownictwa mieszkaniowego, wzrost zarobków i rent, rozwój świadczeń społecznych ze szczególnym uwzględnieniem wsi /lecznictwa i rent dla rolników/, oraz poprawę w rolnictwie i stworzenie dla niego lepszych warunków rozwoju.

Wśród dostrzeganych zmian na gorsze wyraźnie dominował jeden problem; braków w zaopatrzeniu rynku, przede wszystkim w mięso i inne artykuły żywnościowe, ale także i w artykuły przemysłowe, a zwłaszcza węgiel i materiały budowlane.

Na drugim miejscu wśród zmian na gorsze znalazł się wzrost kosztów utrzymania, jawne i ukryte podwyżki cen.

Na dalszych miejscach niższym odsetkiem głosów wskazywano na zbyt wielkie rozwarstwienie materialne społeczeństwa, trudności mieszkaniowe, wady w funkcjonowaniu instytucji oraz kłopoty energetyczne.

Stopień aprobaty społecznej dla niektórych decyzji w latach 1976 - 79 ilustrują niżej przedstawione dane.

Treść decyzji: -----	aprobata -----	dezaprobata -----	brak opinii
1. Wprowadzenie jednorazowych zasiłków z tytułu urodzenia dziecka	96	2	2
2. Wprowadzenie rent i emerytur dla rolników gospodarujących indywidualnie	88	8	4
3. Utrzymanie stałych cen na niektóre podstawowe artykuły jak mąka, chleb mleko	89	7	4
4. Stworzenie możliwości powstawania sklepów agencyjnych	70	18	12
5. Wprowadzenie powszechnego nauczania w szkole 10-letniej	66	24	10
6. Wprowadzenie sieci mięsnych sklepów komercyjnych	15	80	5

Spośród sześciu poddanych ocenie decyzji z zakresu polityki społeczno-gospodarczej ostatnich 4 lat, które uznać można za ogólne znane - niemal wszystkie spotkały się z wysoką aprobatą badanej reprezentacji.

Decyzją zdecydowanie niepopularną jest jedynie wprowadzenie sklepów komercyjnych. Wśród pozostałych decyzji, na nieco słabszą od innych aprobatę napotkało wprowadzenie szkoły dziesięcioletniej, oraz tworzenie sklepów agencyjnych.

Badaniem objęto także stopień akceptacji społecznej pewnych stwierdzeń, które wydają się charakterystyczne dla oceny rozwoju kraju.

Co jak przedstawia się akceptacja tych stwierdzeń obecnie, w porównaniu do wyników badań poprzedzających VII Zjazd Partii:

Stwierdzenia /w kolejności rangowej w/g liczby głosów aktualnie uzyskanych/	Procent akceptujących	
	Przed VII Zjazdem /listopad 1975/	Przed VIII Zjazdem /listopad 1979/
1. Ludzie w Polsce masowo się kształcą i korzystają z kultury	69	83
2. W Polsce na szeroką skalę rozwija się nowoczesny przemysł	88	78
3. Polska jest obecnie krajem szybko rozwijającym się	90	74
4. Zwiększa się i polepsza nasza produkcja rolnicza	76	58
5. Ludziom w Polsce coraz lepiej się żyje	74	47
6. Instytucje /urzędy itp./ działają na ogół coraz sprawniej	41	30
7. Ludzie u nas pracują coraz solidniej	48	26

Z wyjątkiem trwale istniejącego przeświadczenia o powszechnych w Polsce możliwościach kształcenia się i uczestnictwa w kulturze, dla wszystkich pozostałych stwierdzeń widoczny jest w stosunku do roku 1975 spadek liczby osób przekonanych o ich aktualnej słuszności. Szczególnie drastycznie straciły w opinii publicznej i większości badanych wydają się obecnie niewiarygodne twierdzenia mówiące, że ludzie w Polsce pracują coraz solidniej i że coraz lepiej im się żyje, oraz że instytucje i urzędy nasze działają coraz sprawniej.

Ogólna ocena lat siedemdziesiątych

Proszeni o ogólne podsumowanie i ocenę całej dekady lat siedemdziesiątych badani uznali, że były one dla naszego kraju i społeczeństwa:

- dobre 58% ogółu

- niedobre 36% "

/przy 6% nie mających zdania/

Na oceny te rzutował niewątpliwie gorszy w społecznym odczuciu okres lat ostatnich.

Konfrontacja lat siedemdziesiątych - z latami sześćdziesiątymi przyniosła w rezultatach badania oceny kontrowersyjne:

37% ogółu - uznało za lepsze lata siedemdziesiąte

34% " - lata sześćdziesiąte

17% " - oceniło oba okresy mniej więcej jednakowo

/przy 12% braku opinii/.

Opinie o stosunku społeczeństwa do władz

W kwestii zaufania do władz jako dość drażliwej GEOPiSP nie stosuje pytań wprost o postawę osobistą. Jako "pomiar" stopnia zaufania przyjmuje się odpowiedzi na pytanie o to, jak w odczuciu badanych przedstawia się aktualnie zaufanie społeczeństwa do władz /licząc na mechanizm projekcji tj. rzutowania postawy własnej/.

Rezultaty sondażu z końca listopada 1979 wykazały wyraźną przewagę ocen sceptycznych nad pozytywnymi.

Zaufanie społeczeństwa do władz:

- jest niewielkie lub
w ogóle go brak

zdaniem 54% ogółu

- jest duże lub bardzo
duże

zdaniem 33% ogółu

/brak opinii 13%/

O wyobrażeniach, jakie funkcjonują w opinii społecznej na temat obustronnej komunikacji władza- społeczeństwo świadczą następujące dane:

- zdaniem dominującej części /50%/ badanych, ludzie kierujący krajem są dobrze zorientowani w nastrojach społecznych; za słabo zorientowanych uważa ich mniej liczna część /39%/ badanych /przy 11% braku opinii/,
- wypowiadając się na tematy krajowe w przemówieniach publicznych władze nasze - zdaniem większości badanych - przedstawiają sytuację raczej w sposób niepełny, z przemilczeniami. Opinię taką wyraziło 58% ogółu w stosunku do 28% przeświadczonych, że sąsą to wypowiedzi wyczerpujące, bez przemilczeń /przy 14% nie mających opinii/.